

Innskuddspensjon i ulike næringer

Marit Gjelsvik, økonom i Handel og Kontor

Pensjonsforum 17. januar 2020

En ting har jeg spurt meg om mange ganger siden jeg begynte å jobbe med pensjon

- Det er bred enighet om at det er uheldig med økte lønnsforskjeller
- Hvorfor godtar vi da økte forskjeller i pensjon?

Nå har vi sett tallene. Også innen våre organisasjonsområder er det store forskjeller i pensjon. Og forskjellene er økende

- I luftfart, finans og i organisasjonslivet er det nokså gode ordninger.
- Innenfor varehandelen har fortsatt under 20 pst pensjon fra første krone. Gjennomsnittlig grunnsats er rett i overkant av 2 prosent.
- Og ansatte i bedrifter som ikke har pensjon fra første krone har gjennomgående lavere innskuddssatser – dobbelt skvis og dette gjelder i alle næringer.
- Som Fredrik viste er det større forskjeller i 2019 enn i 2015 når det gjelder kvaliteten på tjenestepensjon.
- 2-delingen i arbeidslivet har altså økt langs denne dimensjonen og næringene med stort dårlige ordninger har et større innslag
  - o yngre ansatte,
  - o midlertidig ansatte og
  - o innvandrere og
  - o lavt lønnsnivå

Det strider i alle fall helt mot våre medlemmers rettferdighetsfølelse.

Vi har lagt et samordnet oppgjør om pensjon bak oss.

- Fikk til noe. Vi er enige med arbeidsgiversiden om omlegging av AFP. Det er helt nødvendig i våre næringer, hvor innbetaling til AFP oppleves som en urimelig konkurranseulempe. Det er mange unge i varehandelen som ikke kommer til å jobbe der når de en gang skal gå av med pensjon.
- Men pensjon fra første krone klarte vi ikke. Motstanden på arbeidsgiversiden er helt formidabel og jeg vil si – det står ikke i et rimelig forhold til hvor mye dette koster.
- 2000 kroner per ansatt utgjør en lønnsvekst på 0,5 % dersom årslønna er 400 000 kroner.
- Dersom denne økningen kommer 1. april utgjør dette i så fall under 0,4 %.
- Når ramma er for eksempel 3 prosent så er ikke dette mye.
- Det er mindre enn 1 krone i generelt tillegg. Det generelle tillegget i fjor var på 2,5 kroner, ytterligere 2 kroner i lavlønns tillegg, til sammenlikning.

I høringen om pensjon fikk vi høre noe av motstandens argumenter:

- Det ville utgjøre en stor lønnskostnad for de sårbare bedriftene med lav lønnsnivå

- Et spørsmål her er jo om det er det uorganiserte arbeidslivet som skal sette standard eller motsatt. Jeg mener det må være tariffarbeidet som løfter det øvrige arbeidslivet, men forstår dette argumentet
- Vi mener samtidig at dette ikke nødvendigvis er en konkurranseulempa for arbeidsgiverne.
- Når vi ikke fikk det til i lønnsoppgjøret så er det tilbake hos våre lovgivere. Da vil denne konkurransevridningen være fjernet.
- I tillegg det velkjente argumentet om at det ikke er behov for pensjon fra første krone fordi de lavtlønte overkompenseres i folketrygden.
  - Til dette vil jeg bemerke at nyere forskning fra blant annet Axel W. Pedersen og Elin Halvorsen viser at folketrygden slett ikke er så progressiv som vi skal ha det til.
  - I tillegg er det viktig å ha i bakhodet at mange unge er på gjennomreise i en dårlig betalt jobb før de utdanner seg og får bedre lønn. De får dermed ingenting av folketrygdens såkalte overkompensasjon. Manglende pensjonsinnskudd for disse gjør at også får problemer med å få nødvendig pensjon.
- Det siste argumentet er at det er stadig flere som får pensjon fra første krone. Underforstått: dette ordner seg av seg selv

Nå har dere sett tallene. Og det første vi kan være enige om er at dette ikke løser seg av seg selv. Fordi vi har et todelt næringsliv. I de delene hvor det allerede er høy lønn, er det gode pensjonsordninger. Her har kvaliteten på ordningene løftet seg en del.

Så er det den andre delen av næringslivet. Den som ikke er så lønnsom. Men også disse arbeidstakerne skal ha en pensjon å leve av.

Minner om at Banklovkommisjonen la til grunn at en samlet innbetaling på 25 % til pensjon er nødvendig for å få en god pensjon fra 67 år.

Vi skulle altså ha snakket om en heving fra 2 til 7 prosent for innskuddspensjoner (i samspill med Afp). I stedet baler vi altså fortsatt med innskuddsprosenter under 2 prosent. For lavtlønte innen våre områder betyr fratrekke på 1G at de bare får 1,5% innskudd.